

13 Et planget cum omnis Israël, & sepeliet: iste enim solus inferetur de Jeroboam in sepulchrum, quia inventus est super eō sermo bonus a Domino Deo Israël, in domo Jeroboam.

14 Conſtituit autem sibi Dominus regem ſuper Israël, qui percutiet domum Jeroboam in hac die, & in hoc tempore:

15 Et percutiet Dominus Deus Israël, ſicut moveri folet arundo in aqua: & evellet Israël de terra bona hac, quam dedit patribus eorum, & ventilabit eos trans Flumen: quia fecerunt ſibi luços, ut irritarent Dominum.

16 Et tradet Dominus Israël propter peccata Jeroboam, qui peccavit, & peccare fecit Israël.

17 Surrexit itaque uxor Jeroboam, & abiit, & venit in Thersa: cumque illa ingredieretur li-  
men domus, puer mortuus est.

18 Et ſepelierunt eum. Et planxit eum omnis Israël juxta sermonem Domini, quem locutus eft in manu ſervi ſui Ahiæ Prophetæ.

19 Reliqua autem verborum Jeroboam, quo-  
modo pugnaverit, & quomodo regnaverit, ecce ſcripta ſunt in Libro verborum dierum regum Israël.

20 Dies autem, quibus regnavit Jeroboam, vi-  
ginti duo anni ſunt: & dormivit cum patribus ſuis, regnavitque Nadab filius eis pro eo.

21 \* Porro Roboam filius Salomonis regnavit in Iuda. Quadraginta & unius anni erat Roboam, cum regnare coepiffet: decem & septem annos regnavit in Ierufalem civitate, quam elegit Do-  
minus ut poneat nomen ſuum ibi, ex omnibus tribubus Israël. Nomen autem matris ejus Naaz-  
ma Ammanitis.

22 Et fecit Judas malum coram Domino, & irritaverunt eum ſuper omnibus, que fecerant patres eorum in peccatis ſuis, que peccaverunt.

23 Aedificaverunt enim & ipſi ſibi aras, & ſta-  
tua, & luços ſuper omnem collēm excelsum, & ſubter omnem arborem frondosam:

24 Sed & effeminati fuerunt in terra, fece-  
runtque omnes abominationes gentium, quas at-  
trivit Dominus ante faciem filiorum Israël.

\* 2. Par.  
12. 13.

25 In quinto autem anno regni Roboam, ascendiſ Selac Rex Aegypti in Ierusalem,

26 Et tulit theſauros domus Domini, & theſauros regios, & universa diripuit: ſcuta quoque aurea, quæ fecerat Salomon:

27 \* Pro quibus fecit rex Roboam ſcuta ærea, \* Supra & tradidit ea in manū ducum ſcutariorum, & <sup>10. 16.</sup> eorum qui excubabant ante oſtium domus regis.

28 Cumque ingredieretur rex in domum Do-  
mini, portabant ea qui präeundi habebant offi-  
cium: & poſte reportabant ad armamentarium ſcutariorum.

29 Reliqua autem sermonum Roboam, & omnia quæ fecit, ecce ſcripta ſunt in Libro ſer-  
monum dierum regum Juda.

30 Fuitque bellum inter Roboam & Jeroboam cunctis diebus.

31 Dormivitque Roboam cum patribus ſuis, & ſepultus eft cum eis in civitate David: no-  
men autem matris ejus Naama Ammanitis: &  
regnavit Abiam filius ejus pro eo.

## C A P U T X V.

*Impio Abiae regi Iudeæ succedit pius filius Aſa, qui aduersis Baſan regem Israël preliatur, impe-  
trato a Benadad rege Syriæ auxilio. Aſa mo-  
riente succedit filius Jofaphat: at Baſa Nadab  
filium Jeroboam cum universa cognatione occidit,  
& pro eo regnat ſuper Israël viginti quatuor an-  
nis, impius poſt impium.*

1 *Gitur in octavo decimo anno regni Jeroboam filii Nabat, regnavit Abiam ſuper Iudam.*

2 *Tribus annis regnavit in Ierufalem: \* no- \* 2. Par.  
men matris ejus Maacha filia Abefalom. 13. 2.*

3 Ambulavitque in omnibus peccatis patris ſui, que fecerat ante eum: nec erat cor ejus per-  
fectum cum Domino Deo ſuo, ſicut cor David patris ejus.

4 Sed propter David dedit ei Dominus Deus ſuus lucernam in Ierufalem, ut ſufcitaret filium ejus poſt eum, & ſtatueret Ierufalem:

5 *Eo quod fecifſet David rectum in oculis Do-  
mini, & non declinasset ab omnibus, quæ prä-  
Tom. II. ce.*

## 290 LIBER III. REGUM, CAP. XV.

\* 2. Reg. 11. 14. seperat ei cunctis diebus vitæ suæ, \* excepto sermone Uriæ Hethæi.

6 Attamen bellum fuit inter Roboam, & Jero-  
boam omni tempore vitæ ejus.

\* 2. Par. 13. 3. Reliqua autem sermonum Abiam, & omnia  
quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in Libro ver-  
borum dierum regum Juda? Fuitque \* prælum  
inter Abiam & inter Jeroboam.

\* 2. Par. 14. 1. Et dormivit Abiam cum patribus suis, & se-  
pelierunt eum in civitate David: \* regnavit  
que Afa filius ejus pro eo.

9 In anno ergo vigesimo Jeroboam regis Is-  
rael regnavit Afa rex Juda.

10 Et quadraginta & uno anno regnavit in Je-  
rusalem. Nomen matris ejus Maacha, filia Abef-  
salom.

11 Et fecit Afa rectum ante conspectum Do-  
mini, sicut David pater ejus:

12 Et abstulit effeminateos de terra, purga-  
vitque universas fordes idolorum, quæ fecerant  
patres ejus.

13 Insuper & Maacham matrem suam amo-  
vit, ne esset princeps in sacris Priapi, & in lu-  
co ejus, quem consecraverat: subvertitque spe-  
cum ejus, & confregit simulacrum turpissimum,  
& combussum in Torrente Cedron:

14 Excelsa autem non abstulit. Verumtamen  
cor Afa perfectum erat cum Domino cunctis die-  
bus suis:

15 Et intulit ea, quæ sanctificaverat pater  
suis, & voverat, in domum Domini, argentum  
& aurum, & vaſa.

16 Bellum autem erat inter Afa, & Baasa re-  
gem Israel cunctis diebus eorum.

\* 2. Par. 17. 1. 17 \* Ascendit quoque Baasa rex Israel in Ju-  
dam, & edificavit Rama, ut non posset quispiam  
egredi vel ingredi de parte Afa regis Juda.

18 Tollens itaque Afa omne argentum, & au-  
rum, quod remanerat in thesauris domus Do-  
mini, & in thesauris domus regie, dedit illud  
in manus servorum suorum: & misit ad Benad-  
ad filium Tabremon filii Hezion, regem Syriæ,  
qui habitabat in Damasco, dicens:

19

## LIBER III. REGUM, CAP. XV. 291

19 Fœdus est inter me & te, & inter patrem  
meum, & patrem tuum: ideo misi tibi munera,  
argentum & aurum: & peto ut venias, & irritum  
facias fœdus, quod habes cum Baasa rege Israel,  
& recedat a me.

20 Acquiescens Benadad regi Afa, misit prin-  
cipes exercitus sui in civitates Israel, & percu-  
serunt Ahion, & Dan, & Abel domum Maacha,  
& universam Cenneroth, omnem scilicet terram  
Nephthali.

21 Quod cum audisset Baasa, intermisit ædifi-  
care Rama, & reversus est in Thersa.

22 Rex autem Afa nuntium misit in omnem  
Judam, dicens: Nemo sit excusatus: & tulerunt  
lapides de Rama, & ligna ejus, quibus ædifica-  
verat Baala, & extruxit de eis rex Afa Gabna  
Benjamin, & Masphe.

23 Reliqua autem omnium sermonum Afa, &  
universa fortitudines ejus, & cuncta quæ fecit,  
& civitates, quas extruxit, nonne hæc scripta  
sunt in Libro verborum dierum regum Juda?  
Verumtamen in tempore seuæ doluit  
pedes.

24 Et dormivit cum patribus suis, & sepultus  
est cum eis in civitate David patris sui, \* Re-  
gnavitque Josaphat filius ejus pro eo. 17. 1.

25 Nadab vero filius Jeroboam regnavit super  
Israel anno secundo Afa regis Juda: regnavitque  
super Israel duobus annis.

26 Et fecit quod malum est in conspectu Do-  
mini, & ambulavit in viis patris sui & in pecca-  
tis ejus, quibus peccare fecit Israel.

27 Infidiliatus est autem ei Baasa filius Ahia de  
domo Issachar, & percutit eum in Gebbethon,  
quæ est urbs Philistinorum: siquidem Nadab &  
omnis Israel obsidebant Gebbethon.

28 Interfecit ergo illum Baasa in anno tertio  
Afa regis Juda, & regnauit pro eo.

29 Cumque regnasset, \* percutit omnem do-  
num Jeroboam: non dimisit ne unam quidem 21. 12.  
animam de semine ejus, donec deleret eum, jux-  
ta verbum Domini, \* quod locutus fuerat in \* Supra  
manu servi sui Ahia Silonitis, 14. 10.

T 2

30

30 Propter peccata Jeroboam, quæ peccaverat & quibus peccare fecerat Israel: & propter delitum, quo irritaverat Dominum Deum Israel.

31 Reliqua autem sermonum Nadab, & omnia quæ operatus est, nonne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

32 Fuitque bellum inter Afa, & Baasa regem Israel, cunctis diebus eorum.

33 Anno tertio Afa regis Juda, regnavit Baasa filius Ahie, super omnem Israel, in Thersa, viginti quatuor annis.

34 Et fecit malum coram Domino, ambulavitque in via Jeroboam, & in peccatis ejus, quibus peccare fecit Israel.

#### CAPUT XVI.

Jehu propheta prædictus regis Baasa & domus ipsius subversionem, cui mortuo succedit filius Ela, quem impius Zambri occidit, eoque regnum invadente, elegit Israel Amri, quo impio regnum obtinente, Zambri se cum domo regia succendit. Mortuo autem Amri succedit filius impius Achab, qui Jezabel duxit uxorem, & ejus tempore reædificatur Jericho, sed non impune.

1 Factus est autem sermo Domini ad Jehu filium Hanani contra Baala, dicens:

2 Pro eo quod exaltavi te de pulvere, & posui te ducem super populum meum Israel, tu autem ambulasti in via Jeroboam, & peccare fecisti populum meum Israel, ut me irritares in peccatis eorum,

3 Ecce, ego demetam posteriora Baasa, & posteriora domus ejus: & faciam dominum tuam sicut dominum Jeroboam filii Nabat.

4 \* Qui mortuus fuerit de Baasa in civitate, comedent eum canes: & qui mortuus fuerit ex eo in regione, comedent eum volucres cœli.

5 \* Reliqua autem sermonum Baasa, & quæcumque fecit, & prælia ejus, nonne hæc scripta sunt in Libro verborum dierum regum Israel?

6 Dormivit ergo Baasa cum patribus suis, sepultusque est in Thersa: & regnavit Ela filius ejus pro eo.

<sup>\*Supra</sup>  
14. 11.

<sup>\* 2. Par.</sup>  
16. 1.

7 Cum

7 Cum autem in manu Jehu filii Hanani prophetæ verbum Domini factum esset contra Baasa, & contra domum ejus, & contra omne malum, quod fecerat coram Domino, ad irritandum eum in operibus manuum suarum, ut fieret sicut dominus Jeroboam; ob hanc causam occidit eum, hoc est, Jehu filium Hanani, prophetam.

8 Anno vigesimo sexto Afa regis Juda, regnavit Ela filius Baasa super Israel in Thersa duobus annis.

9 Et rebellavit contra eum servus suus Zambri, dux medie partis equitum: erat autem Ela in Thersa bibens, & temulentus, in domo Arta præfeti Thersa.

10 \* Irruens ergo Zambri, percussit, & occidit eum anno vigesimo septimo Afa regis Juda, & regnavit pro eo.

11 Cumque regnasset, & sedisset super solium ejus, percussit omnem domum Baasa, & non dereliquit ex ea mingentem ad parietem, & propinquos & amicos ejus.

12 Delevitque Zambri omnem domum Baasa, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat ad Baasa in manu Jehu prophetæ,

13 Propter universa peccata Baasa, & peccata Ela filii ejus, qui peccaverunt, & peccare fecerunt Israel provocantes Dominum Deum Israel in vanitatibus suis.

14 Reliqua autem sermonum Ela, & omnia quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel?

15 Anno vigesimo septimo Afa regis Juda, regnavit Zambri septem diebus in Thersa: porro exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philistinorum.

16 Cumque audisset rebellasse Zambri, & occidisse regem, fecit sibi regem omnis Israel Amri, qui erat princeps militiae super Israel in die illa in castris.

17 Ascendit ergo Amri, & omnis Israel cum eo de Gebbethon, & obsidebant Thersa.

18 Videns autem Zambri quod expugnanda esset civitas, ingressus est palatiū, & succedit se cum domo regia: & mortuus est.

T 3

19

## 294 LIBER III. REGUM, CAP. XVI.

19 In peccatis suis, quæ peccaverat faciens malum coram Domino, & ambulans in via Je-roboam, & in peccato ejus, quo fecit peccare Israel.

20 Reliqua autem sermonum Zambri, & inscri-  
diarum ejus, & tyrannidis, nonne hæc scripta  
funt in libro verborum dierum regum Israel?

21 Tunc divisas est populus Israel in duas  
partes: media pars populi sequebatur Thebni fi-  
lium Gineth, ut constitueret eum regem: & me-  
dia pars Amri:

22 Prævaluit autem populus, qui erat cum  
Amri, populo qui sequebatur Thebni filium Gi-  
neth: mortuoisque est Thebni, & regnavit Amri.

23 Anno trigesimo primo Afa regis Juda re-  
gnavit Amri super Israel, duodecim annis: in  
Therla regnavit sex annis.

24 Emitte montem Samariæ a Somer duobus  
talenti argenti, & ædificavit eum, & vocavit  
nomen civitatis, quam extruxerat, nomine So-  
mer domini montis, Samariam.

25 Fecit autem Amri malum in conspectu Do-  
mini, & operatus est nequiter super omnes, qui  
fuerunt ante eum.

26 Ambulavitque in omni via Jeroboam filii  
Nabat, & in peccatis ejus quibus peccare fecer-  
rat Israel: ut irritaret Dominum Deum Israel in  
vanitatibus suis.

27 Reliqua autem sermonum Amri, & prælia  
ejus, quæ gessit, nonne hæc scripta sunt in li-  
bro verborum dierum regum Israel?

28 Dormivitque Amri cum patribus suis, & se-  
pultus est in Samaria: regnavitque Achab filius  
eius pro eo.

29 Achab vero filius Amri regnavit super Is-  
rael anno trigesimo octavo Afa regis Juda. Et  
regnavit Achab filius Amri super Israel in Sa-  
maria viginti & duobus annis.

30 Et fecit Achab filius Amri malum in con-  
spectu Domini super omnes, qui fuerunt ante eum.

31 Nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Je-  
roboam filii Nabat: insuper duxit uxorem Jeza-  
bel filiam Ethbaal regis Sidoniorum. Et abiit, &  
servivit Baal, & adoravit eum.

32

## LIBER III. REGUM, CAP. XVII. 295

32 Et posuit aram Baal in templo Baal, quod  
ædificaverat in Samaria,

33 Et plantavit lucum: & addidit Achab in  
opere suo, irritans Dominum Deum Israel super  
omnes reges Israel, qui fuerunt ante eum.

34 In diebus ejus ædificavit Hiel de Bethel,  
Jericho: in Abiram primitivo suo fundavit eam,  
& in Segub novissimo suo posuit portas ejus: jux-  
ta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu  
Josue filii \* Nun.

\* Jof. 6.  
26.

## C A P U T XVII.

Elias cœlum triennio claudit, primumque pa-  
scitur a corvis, deinde a muliere Sareptana, cu-  
jus hydria farinæ & lecythus olei non minuantur;  
filius autem ipsius oratione Elias refuscitatur.

1 E T dixit Elias Thesbes de habitatoribus Eccli. 48.  
Galaad ad Achab: Vivit Dominus Deus Is-  
rael, in cuius conspectu sto: si erit annis his ros Sac. 5.17.  
& pluvia, nisi juxta oris mei verba.

2 Et factum est verbum Domini ad eum, dicens:

3 Recede hinc, & vade contra Orientem, &  
absconde te in torrente Carith, qui est contra  
Jordanem.

4 Et ibi de torrente bibes: corvisque præcepi  
ut pascant te ibi.

5 Abilit ergo, & fecit juxta verbum Domini:  
cumque abiisset, fedit in torrente Carith, qui  
est contra Jordanem.

6 Corvi quoque deferebant ei panem & carnes  
mane, similliter panem & carnes vesperi, &  
bebant de torrente.

7 Post dies autem siccatus est torrens: non  
enim pluerat super terram.

8 Factus est ergo sermo Domini ad eum, dicens:

9 Surge, & vade in Sarepta Sidoniorum, &  
manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri vidue ut  
pascat te.

10 \* Surrexit, & abiit in Sarepta. Cumque \* Luc. 4.  
venisset ad portam civitatis, apparuit ei mulier

vidua colligens ligna, & vocavit eam, dixique  
ei: Da mihi paululum aquæ in vase, ut bibam.

11 Cumque illa pergeret ut afferret, clamavit

T 4

post

post tergum ejus, dicens: Affer mihi, obsecro, & bucellam panis in manu tua.

12 Quæ respondit: Vivit Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, & paululum olei in lecytho: an colligo duo ligna, ut ingrediar & faciam illum mihi & filio meo, ut comedamus, & moriamur.

13 Ad quam Elias ait: Noli timere, sed vade, & fac sicut dixisti: verumtamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericum panem parvulum, & afer ad me: tibi autem & filio tuo facies postea.

14 Hæc autem dicit Dominus Dens Israel: Hydria farinæ non deficiet, nec lecythus olei minetur usque ad diem, in qua Dominus datus est pluviam super faciem terræ.

15 Quæ abiit, & fecit juxta verbum Eliæ: & comedit ipse, & illa, & domus ejus: & ex illa die

16 Hydria farine non defecit, & lecythus olei non est immunitus, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat in manu Eliæ.

17 Factum est autem post hæc, ægrotavit filius mulieris matris familiæ, & erat languor fortissimus, ita ut non remaneret in eo halitus.

18 Dixit ergo ad Eliam: Quid mihi & tibi vir Dei? ingressus es ad me, ut memorarentur iniuritates meæ, & interficeres filium meum?

19 Et ait ad eam Elias: Da mihi filium tuum. Tulitque eum de sinu ejus, & portavit in cœnaculum ubi ipse manebat, & posuit super lectum suum.

20 Et clamavit ad Dominum, & dixit: Domine Deus meus, eriamne viduam, apud quam ego utcumque sustendor, affixisti ut interficeres filium ejus?

21 Et expandit se, atque mensus est super puerum tribus vicibus, & clamavit ad Dominum, & ait: Domine Deus meus, revertatur obsecro anima pueri hujus in viscera ejus.

22 Et exaudivit Dominus vocem Eliæ: & resurrexerat anima pueri intra eum, & revixit.

23 Tulitque Elias puerum, & depositus eum de cœna.

cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matre suæ, & ait illi: En vivit filius tuus.

24 Dixitque mulier ad Eliam: Nunc, in isto cognovi quoniam vir Dei es tu, & verbum Domini in ore tuo verum est.

### C A P U T X V I I I .

In crescente fame, Elias Abdiæ herbam pecoris bus quærenti occurrit: cui ægre persuadet ut nuntiet Achab se adesse; qui occurrens Eliæ ab ipso corripitur: Dei zelo Elias 450 pseudoprophetas occidi jubet, dato de cœlo igne ad consummationem holocausti; & pluviam a Deo impetrat.

1 Post dies multos factum est verbum Domini ad Eliam, in anno tertio, dicens: Vade & ostende te Achab, ut dem pluviam super faciem terre.

2 Igitur ergo Elias, ut ostenderet se Achab; erat autem fames vehemens in Samaria.

3 Vocavitque Achab Abdiam dispensatorem domus sue: Abdias autem timebat Dominum valde.

4 Nam cum interficeret Jezabel prophetas Domini, tulit ille centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & pavit eos pane & aqua.

5 Dixit ergo Achab ad Abdiam: Vade in terram ad universos fontes aquarum, & in cunctas valles, si forte possimus invenire herbam, & salvare equos & mulos, & non penitus jumenta intertereant.

6 Diviseruntque sibi regiones, ut circuirent eas: Achab ibat per viam unam, & Abdias per viam alteram seorsum.

7 Cumque esset Abdias in via, Elias occurrit ei: qui cum cognovisset eum, cecidit super faciem suam, & ait: Num tu es, domine mi, Elias?

8 Cui ille respondit: Ego. Vade, & dic domino tuo: Adesti Elias.

9 Et ille, Quid peccavi, inquit, quoniam tradis me servum tuum in manu Achab, ut interficiat me?

10 Vivit Dominus Deus tuus, quia non est gens aut

## 198 LIBER III. REGUM, CAP. XVIII.

aut regnum, quo non miserit dominus meus te requirens: & respondentibus cunctis: Non est hic: adjuravit regna singula & gentes, eo quod minime reperireris.

11 Et nunc tu dicas mihi: Vade, & dic domino tuo: Adeft Elias.

12 Cumque recessero a te, Spiritus Domini asportabit te in locum, quem ego ignoro: & ingressus nuntiabo Achab, & non inveniens te, interficiet me: servus autem tuus timet Dominum ab infante sua.

13 Numquid non indicatum est tibi domino meo, quid fecerim cum interficeret Jezabel prophetas Domini, quod absconderim de prophetis Domini centum viros, quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & paverim eos pane & aqua?

14 Et nunc tu dicas: Vade, & dic domino tuo: Adeft Elias: ut interficiat me?

15 Et dixit Elias: Vivit Dominus exercituum, ante cuius vultum sto, quia hodie apparebo ei.

16 Abiit ergo Abdias in occursum Achab, & indicavit ei: venitque Achab in occursum Eliae.

17 Et cum vidisset eum, ait: Tunees ille, qui conturbas Israel?

18 Et ille ait: Non ego turbavi Israel, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquisti mandata Domini, & fecuti estis Baalim.

19 Verumtamen nunc mitte, & congrega ad me universum Israel in monte Carmeli, & prophetas Baal quadragesimos quinquaginta, prophetasque Iucorum quadragesimos, qui comedunt de mensa Jezabel.

20 Misit Achab ad omnes filios Israel, & congregavit prophetas in monte Carmeli.

21 Accedens autem Elias ad omnem populum, ait: Usquequo claudicatis in duas partes? si Dominus est Deus, sequimini eum: si autem Baal, sequimini illum. Et non respondit ei populus verbum.

22 Et ait rursus Elias ad populum: Ego remansi propheta Domini solus: prophetae autem Baal quadragesimi & quinquaginta viri sunt.

23 Dentur nobis duo boves, & illi eligant sibi bovem

## LIBER III. REGUM, CAP. XVIII. 299

bovem unum, & in frusta cædentes, ponant super ligna, ignem autem non supponant: & ego faciam bovem alterum, & imponam super ligna, ignem autem non supponam.

24 Invocate nomina deorum vestrorum, & ego invocabo nomen Domini mei: & Deus qui exaudierit per ignem, ipse sit Deus. Respondens omnis populus ait: Optima propositio.

25 Dixit ergo Elias prophetis Baal: Eligite vobis bovem unum, & facite primi, quia vos plures estis, & invocare nomina deorum vestrorum, ignemque non supponatis.

26 Qui cum tulissent bovem, quem dederat eis, fecerunt: & invocabant nomen Baal de manu uisque ad meridiem, dicentes: Baal exaudi nos. Et non erat vox, nec qui responderet: transfiliebantque altare quod fecerant.

27 Cumque esset jam meridies, illudebat illis Elias, dicens: Clamate voce majore: Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diversorio est, aut in itinere, aut certe dormit, ut excitetur.

28 Clamabant ergo voce magna, & incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunderentur sanguine.

29 Postquam autem transiit meridies, & illis prophetantibus venerat tempus, quo sacrificium offerri solet, nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat, nec attendebatorantes:

30 Dixit Elias omni populo: Venite ad me. Et accedente ad se populo curavit altare Domini, quod deltruendum fuerat.

31 Et tulit duodecim lapides juxta numerum tribuum filiorum Jacob, ad quem factus est sermo Domini, dicens: \* Israel erit nomen tuum.

32 Et ædificavit de lapidibus altare in nomine Domini: fecitque aquæductum, quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris,

33 Et composuit ligna: divisitque per membra bovem, & polvit super ligna,

34 Et ait: Impleta quatuor hydrias aqua, & fundite super holocaustum, & super ligna. Rursumque dixit: Etiam secundo hoc facite. Qui cum fecissent secundo, ait: Etiam tertio idipsum facite. Feceruntque tertio;

35 Et currebant aquæ circum altare, & fossa aquæ ductus repleta est.

36 Cumque jam tempus esset ut offerretur holocaustum, accedens Elias Prophetæ, ait: Domine Deus Abraham, & Isaac, & Israel, ostende hodie quia tu es Deus Israel, & ego servus tuus, & juxta præceptum tuum feci omnia verba hæc.

37 Exaudi me Domine, exaudi me: ut discat populus iste, quia tu es Dominus Deus, & tu convertisti cor eorum iterum.

38 Cecidit autem ignis Domini, & voravit holocaustum, & ligna, & lapides, pulverem quoque, & aquam, quæ erat in aquæductu lambens.

39 Quod cum vidisset omnis populus, cecidit in faciem suam, & ait: Dominus ipse est Deus, Dominus ipse est Deus.

40 Dixitque Elias ad eos: Apprehendite prophetas Baal, & ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cum apprehendissent, duxit eos Elias ad Torrentem Cilon, & interiecit eos ibi.

41 Et ait Elias ad Achab: Ascende, comedere & bibe: quia fonus multæ pluviae est.

42 Ascendit Achab ut comedaret & biberet: Elias autem ascendit in verticem Carmeli, & pronus in terram posuit faciem suam inter genua sua.

43 Et dixit ad puerum suum: Ascende, & prospice contra mare. Qui cum ascendisset, & contemplatus esset, ait: Non est quidquam. Etrifsum ait illi: Revertere septem vicibus.

44 In septima autem vice, Ecce nubecula parva quasi vestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait: Ascende, & dic Achab: Junge currum tuum & descende, ne occupet te pluvia.

45 Cumque se verteret hic atque illuc, ecce cœli contenebrati sunt, & nubes, & ventus, & facta est pluvia grandis. Ascendens itaque Achab, abiit in Jezrahel:

46 Et manus Domini facta est super Eliam, ac cinctisque lumbis currebat ante Achab, donec veniret in Jezrahel.

#### CAPUT XIX.

Elias fugiens Jezabel in deserto, a somno excitatus, panem divinitus missum edit, aquamque

bibit, & ita ad montem Horeb pervenit; ibique in spelunca querens se solum Domini prophetam relatum, ait autem septem millia esse relicta: mittiturque ad ungendum Hazael in regem Syriæ, & Jehu in regem Israël, & Eliseum in prophetam.

**I**Nuntiavit autem Achab Jezabel omnia quæ fecerat Elias, & quo modo occidisset universos prophetas gladio.

2 Misitque Jezabel nuntium ad Eliam, dicens: Hæc mihi faciant dii, & hæc addant, nisi hac hora cras pofuero animam tuam sicut animam unius ex illis.

3 Timuit ergo Elias, & surgens abiit quocumque eum ferebat voluntas: venitque in Bersabee Juda, & dimisit ibi puerum suum.

4 Et perrexit in desertum, viam unius diei. Cumque venisset, & federet subter unam juniperum, perivit animæ sua ut moreretur, & ait: Sufficit mihi Domine, tolle animam meam: neque enim melior sum, quam patres mei.

5 Projectique se, & obdormivit in umbra juniperi: & ecce Angelus Domini tetigit eum, & dixit illi: Surge, & comedere.

6 Respexit, & ecce ad caput suum subcinericus panis, & vas aquæ: comedit ergo, & bibit, & rursum obdormivit.

7 Reversusque est Angelus Domini secundo, & tetigit eum, dixitque illi: Surge, comedere: grandi enim tibi restat via.

8 Qui cum surrexisset, comedit & bibit, & ambulavit in fortitudine cibi illius, quadraginta diebus & quadraginta noctibus, usque ad montem Dei Horeb.

9 Cumque venisset illuc, mansit in spelunca: & ecce sermo Domini ad eum, dixitque illi: Quid hic agis Elia?

10 At ille respondit: Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum, quia dereliquerunt patrum tuum filii Israel: altaria tua destruxerunt, prophetas tuos occiderunt gladio, derelictus sum ego solus, & querunt animam meam, ut auferant eam.

11 Et ait ei: Egregere, & sta in monte coram Do.

Domino : & ecce Dominus transit , & spiritus grandis & fortis subvertens montes , & conterens petras ante Dominum : non in spiritu Dominus . Et post spiritum commotio : non in commotione Dominus .

12 Et post commotionem ignis : non in igne Dominus . Et post ignem sibilus auræ tenuis .

13 Quod cum audisset Elias , operuit vultum suum pallio , & egressus stetit in ostio speluncæ , & ecce vox ad eum dicens : Quid hic agis Elia ? Et ille respondit :

14 Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum , \* quia dereliquerunt pactum tuum filii Israel : altaria tua destruxerunt , prophetas tuos occiderunt gladio , derelictus sum ego solus , & quererunt animam meam ut auferant eam .

15 Et ait Dominus ad eum : Vade , & revertere in viam tuam per desertum in Damascum : cunque perveneris illuc , unges Hazael regem super Syrian ,

16 \* Et Jehu filium Namphi unges regem super Israel : Eliseum autem filium Saphat , qui est de Abelmehula , unges prophetam pro te .

17 Et erit , quicumque fugerit gladium Hazael , occidet eum Jehu : & quicumque fugerit gladium Jehu , interficiet eum Eliseus .

18 \* Et derelinquam mihi in Israel septem milia virorum , quorum genua non sunt incurvata ante Baal , & omne os , quod non adoravit eum osculans manus .

19 Profectus ergo inde Elias , reperit Eliseum filium Saphat , arantem in duodecim jugis boum , & ipse in duodecim jugis boum arantibus unus erat : cumque venisset Elias ad eum , misit palium suum super illum .

20 Qui statim relatis bobusceturrit post Eliam , & ait : Osculer , oro , patrem meum , & matrem meam , & sic sequar te . Dixitque ei : Vade , & revertere : quod enim meum erat , feci tibi .

21 Reveritus autem ab eo , tulit par boum , & macravit illud , & in aratro boum coxit carnes , & dedit populo , & comederunt : consurgensque abiit , & lecitus est Eliam , & ministrabat ei .

CA-

*• Rom.  
11. 3.*

*4. Reg.  
9. 1.*

*• Rom.  
11. 4.*

## CAPUT XX.

Syri Samariam obsonentes ceduntur a pueris principum provinciarum , rursusque anno altero in campestribus ceduntur : rex autem Achab a propheta reprehenditur , quod fœdus cum Benadad rege Syriæ iniérat , illumque vivum dimiserit .

1 Porro Benadad rex Syriæ , congregavit omnem exercitum suum , & triginta duos reges secum , & equos , & currus : & ascendens pugnabat contra Samariam , & obsidebat eam .

2 Mittenisque nuntios ad Achab regem Israel in civitatem ,

3 Ait : Hæc dicit Benadad : Argentum tuum , & aurum tuum meum est : uxores tuæ , & filii tui optimi , mei sunt .

4 Respondit rex Israel : Juxta verbum tuum , domine mi rex , tuus sum ego , & omnia mea .

5 Revertentesque nuntii , dixerunt : Hæc dicit Benadad , qui misit nos ad te : Argentum tuum , & aurum tuum , & uxores tuas , & filios tuos dabis mihi .

6 Cras igitur hac eadem hora mittam servos meos ad te , & scrutabuntur domum tuam , & domum fervorum tuorum : & omne , quod eis placuerit , ponent in manibus suis , & auferent .

7 Vocavit autem rex Israel omnes seniores terre , & ait : Animadverte , & videte , quoniam infidlitur nobis . Misit enim ad me proxoribus meis , & filiis , & pro argento & auro : & non abui .

8 Dixeruntque omnes maiores natu , & universus populus ad eum : Non audias , neque acquiescas illi .

9 Respondit itaque nuntius Benadad : Dicite domino meo regi : Omnia propter quæ misisti ad me servum tuum in initio , faciam : hanc autem rem facere non possum .

10 Reversique nuntii retulerunt ei . Qui remisit , & ait : Hæc faciant mihi dii , & hæc addant , si sufficerit pulvis Samariæ pugillis omnis populi , qui sequitur me .

11 Et respondens rex Israel , ait : Dicite ei : Ne glorietur accinctus & que ut discinctus .

12

12 Factum est autem, cum audisset Benadad verbum istud, bibebat ipse & reges in umbraculis, & ait servis suis: Circumdate civitatem. Et circumdederunt eam.

13 Et ecce propheta unus accedens ad Achab regem Israel, ait ei: Hæc dicit Dominus: Certe vidissi omnem multitudinem hanc nimiam? ecce, ego tradam eam in manu tua hodie: ut scias, quia ego sum Dominus.

14 Et ait Achab: Per quem? Dixitque ei: Hæc dicit Dominus: Per pedissequos principum provinciarum. Et ait: quis incipiet præliari? Et ille dixit: Tu.

15 Recensuit ergo pueros principum provinciarum, & reperit numerum ducentorum triginta duorum: & recensuit post eos populum, omnes filios Israel, septem milia:

16 Et egressi sunt meridie. Benadad autem bibebat temulentus in umbraculo suo, & reges trintat duo cum eo, qui ad auxilium ejus venerant.

17 Egressi sunt autem pueri principum provinciarum in prima fronte. Misit itaque Benadad. Qui nuntiaverunt ei, dicentes: Viri egressi sunt de Samaria.

18 Et ille ait: Sive pro pace veniunt, apprehendite eos vivos: sive ut prælientur, vivos eos capite.

19 Egressi sunt ergo pueri principum provinciarum, ac reliquus exercitus sequebatur.

20 Et percussit unusquisque virum, qui contra se veniebat: fugeruntque Syri, & perfecutus est eos Israel. Fugit quoque Benadad rex Syriae in equo cum equitibus suis.

21 Necnon egressus rex Israel percussit equos & currus, & percussit Syriam plaga magna.

22 (Accedens autem propheta ad regem Israel, dixit ei: Vade & confortare, & scito, & vide quid facias: sequenti enim anno rex Syriae ascendet contra te.)

23 Servi vero regis Syriae dixerunt ei: Dilectum sunt dii eorum, ideo superaverunt nos: sed melius est ut pugnemus contra eos in campis, & obtinebimus eos.

24 Tu ergo verbum hoc fac: Amove reges singulos ab exercitu tuo, & pone principes pro eis:

25 Et instaura numerum militum, qui cedentur de tuis, & equos secundum equos pristinos, & currus secundum currus, quos ante habuisti: & pugnabimus contra eos in campis, & videbis quod obtinebimus eos. Credidit confilio eorum, & fecit ita.

26 Igitur postquam annus transierat, recensuit Benadad Syros, & ascendit in Aphec ut pugnaret contra Israel.

27 Porro filii Israel recensiti sunt, & acceptis cibariis proscidi ex adverso castraque metati sunt contra eos, quali duo parvi greges caprarum: Syri autem repleverunt terram.

28 (Et accedens unus vir Dei, dixit ad regem Israel: Hæc dicit Dominus: Quia dixerunt Syri: Deus montium est Dominus, & non est Deus vallium: dabo omnem multitudinem hanc grandem in manu tua, & sciatis quia ego sum Dominus.)

29 Dirigebantque septem diebus ex adverso hi, atque illi acies, septima autem die commissum est bellum: percusseruntque filii Israel de Syris centum millia peditum in die una.

30 Fugerunt autem qui remanerant in Aphec, in civitatem: & cecidit murus super viginti septem millia hominum, qui remanerant. Porro Benadad fugiens ingressus est civitatem, in cubiculum quod erat intra cubiculum.

31 Dixeruntque ei servi sui: Ecce, audivimus quod reges domus Israel clementes sint: ponamus itaque faccos in lumbis nostris, & funiculos in capitibus nostris, & egrediamur ad regem Israel: forsitan salvabit animas nostras.

32 Accinxerunt faccis lumbos suos, & posuerunt funiculos in capitibus suis, veneruntque ad regem Israel, & dixerunt ei: Servus tuus Benadad dicit: Vivat, oro te, anima mea. Et ille ait: Si adhuc vivit, frater meus est.

33 Quod acceperunt viri pro omni, & festinantes rapuerunt verbum ex ore ejus, atque dixerunt: Frater tuus Benadad. Et dixit eis: Ite,

## 306 LIBER III. REGUM, CAP. XX.

& adducite eum ad me. Egressus est ergo ad eum Benadad, & levavit eum in currum suum.

34 Qui dixit ei: Civitates, quas tulit pater meus a patre tuo, reddam: & plateas fac tibi in Damasco, sicut fecit pater meus in Samaria, & ego federatus recedam a te. Pepigit ergo fœdus, & dimisit eum.

35 Tunc vir quidam de filiis prophetarum dicit ad socium suum in sermone Domini: Percute me. At ille noluit percutere.

36 Cui ait: Quia nolueristi audire vocem Domini, ecce recedes a me, & percutiet te leo. Cumque paululum recessisset ab eo, invenit eum leo, atque percussit.

37 Sed & alterum inveniens virum, dixit ad eum: Percute me. Qui percussit eum, & vulneravit.

38 Abiit ergo propheta, & occurrit regi in via, & mutavit asperitione pulveris os & oculos suos.

39 Cumque rex transisset, clamavit ad regem, & ait: Servus tuus egressus est ad præliandum cominus: cumque fugisset vir unus, adduxit eum quidam ad me, & ait: Cusfodi virum istum: qui si lapsus fuerit, erit anima tua pro anima ejus, aut talentum argenti appendes.

40 Dum autem ego turbatus hoc illueque me verterem, subito non comparuit. Et ait rex Israel ad eum: Hoc est judicium tuum, quod ipse decrevisti.

41 At ille statim abstierit pulverem de facie sua, & cognovit eum rex Israel, quod esset de propheticis.

42 Qui ait ad eum: Hæc dicit Dominus: \* Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima ejus, & populus tuus pro populo ejus.

43 Reveritus est igitur rex Israel in domum suam, audire contempnens, & furibundus venit in Samariam.

## CAPUT XXI.

Naboth ob negatam regi Achab vineam a falsis testimoniis jussu Jezabel accusatus lapidatur: quo facto,

\* Infra  
22. 35.

## LIBER III. REGUM, CAP. XXI. 307

30, ipsi Achab ad occupandam vineam properans Elias plurima comminatur mala, quæ tamen Achab se humiliando evadit.

1 Post verba autem hæc, tempore illo vinea erat Naboth Jezrahelitæ, qui erat in Jezrahel, juxta palatum Achab regis Samariæ.

2 Locutus est ergo Achab ad Naboth, dicens: Da mihi vineam tuam, ut faciam mihi hortum olerum, quia vicina est, & prope domum meam, daboque tibi pro ea vineam meliorem: aut si commodius tibi putas, argenti pretium, quanto digna est.

3 Cui respondit Naboth: Proprius sit mihi Dominus, ne dem hereditatem patrum meorum tibi.

4 Venit ergo Achab in domum suam indignans, & frendens super verbo, quod locutus fuerat ad eum Naboth Jezrahelites, dicens: Non dabo tibi hereditatem patrum meorum. Et projiciens se in lectulum suum, avertit faciem suam ad parentem, & non comedit panem.

5 Ingressa est autem ad eum Jezabel uxor sua, dixitque ei: Quid est hoc, unde anima tua contristata est? & quare non comedis pane?

6 Qui respondit ei: Locutus sum Naboth Jezrahelitæ, & dixi ei: Da mihi vineam tuam, accepta pecunia: aut, si tibi placet, dabo tibi vineam meliorem pro ea. Et ille ait: Non dabo tibi vineam meam.

7 Dixit ergo ad eum Jezabel uxor ejus: Grandis auctoritatis es, & bene regis regnum Israel. Surge, & comedere panem, & aequo animo esto, ego dabo tibi vineam Naboth Jezrahelitæ.

8 Scriptis itaque litteras ex nomine Achab, & signavit eas annulo ejus, & misit ad majores natu, & optimates, qui erant in civitate ejus, & habitabant cum Naboth.

9 Litterarum autem hæc erat sententia: Prædicate jejunitum, & federe facite Naboth inter primos populi,

10 Et submittite duos viros filios Belial contra eum, & fallum testimonium dicant: Benedixit Deum & regem: & educite eum, & lapidate, sic que moriatur.

V 2

II

11 Fecerunt ergo cives ejus majores natu & optimates, qui habitabant cum eo in urbe, sicut præceperat eis Jezabel, & sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos:

12 Prædicaverunt jejunium, & sedete fecerunt Naboth inter primos populi.

13 Et adducunt duobus viris filiis diaboli, fecerunt eos sedere contra eum: at illi, scilicet ut viri diabolici, dixerunt contra eum testimonium coram multitudine: Benedixit Naboth Deum & regem: quam ob rem eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus interfecerunt.

14 Miserantque ad Jezabel, dicentes: Lapidatus est Naboth, & mortuus est.

15 Factum est autem, cum audisset Jezabel lapidatum Naboth, & mortuum, locuta est ad Achab: Surge, & posside vineam Naboth Jezrahelitæ, qui noluit tibi acquiescere, & dare eam accepta pecunia: non enim vivit Naboth, sed mortuus est.

16 Quod cum audisset Achab, mortuum videbat Naboth, surrexit, & descendebat in vineam Naboth Jezrahelitæ, ut possideret eam.

17 Factus est igitur sermo Domini ad Eliam Thesbithen, dicens:

18 Surge, & descend in occursum Achab regis Israel, qui est in Samaria: ecce ad vineam Naboth descendit, ut possideat eam.

19 Et loqueris ad eum, dicens: Hec dicit Dominus: Occidisti, infuper & posseidisti. Et post hæc addes: Hec dicit Dominus: \* In loco hoc, in quo linxerunt canes sanguinem Naboth, lamentabo quoque sanguinem tuum.

20 Et ait Achab ad Eliam: Num invenisti me inimicum tibi? Qui dixit: Inveni, eo quod venundatus sis, ut faceres malum in conspectu Domini.

\* 4. Reg.  
9. 8.  
• Supra  
15. 29  
Supra  
16. 2.

21 \* Ecce ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam de Achab in gentem ad parietem, & clausum & ultimum in Israel.

22 Et dabo domum tuam sicut \* domum Jeroboam filii Nabat, & sicut domum \* Baasa filii Ahia:

Ahia: quia egisti, ut me ad iracundiam provocares, & peccare fecisti Israel.

23 \* Sed & de Jezabel locutus est Dominus, \* 4. Reg.  
dicens: Canes comedent Jezabel in agro Jezrahel. 9. 36.

24 Si mortuus fuerit Achab in civitate, comedent eum canes: si autem mortuus fuerit in agro, comedent eum volucres cali.

25 Igitur non fuit alter talis sicut Achab, qui venundatus est ut faceret malum in conspectu Domini: concitat enim eum Jezabel uxor sua.

26 Et abominabilis factus est, in tantum, ut se queretur idola, quæ fecerant Amorrhæi, quos consumpsit Dominus a facie filiorum Israel.

27 Itaque cum audisset Achab sermones istos, seedit vestimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, jejunavitque & dormivit in facco, & ambulavit demissio capite.

28 Et factus est sermo Domini ad Eliam Thesbithen, dicens:

29 Nonne vidisti humiliatum Achab coram me? quia igitur humiliatus est mei causa, non inducam malum in diebus ejus, sed \* in diebus \* 4. Reg.  
9. 26.

### C A P U T XXII.

Achab & Josaphat reges, pseudopropheticorum vaticinia decepti, ad pugnam procedunt adversus Syros pro Ramoth Galaad, ac vincuntur, occiso Achab, qui Michæam vera prophetantem carcere inclusus erat: impio Achab succedit filius impius Ochiazus: pio autem Josaphat succedit impius filius Joram.

1 Transierunt igitur tres anni absque bello in- 2. Par.  
ter Syriam & Israel. 13. 1.

2 In anno autem tertio, descendit Josaphat rex Juda ad regem Israel.

3 (Dixitque rex Israel ad servos suos: Ignoratis quod nostra sit Ramoth Galaad, & negligimus tollere eam de manu regis Syriæ?)

4 Et ait ad Josaphat: Veniesne mecum ad præliandum in Ramoth Galaad?

5 Dixitque Josaphat ad regem Israel: sicut ego sum, ita & tu: populus meus, & populus tuus

V 3 unum

310 LIBER III. REGUM, CAP. XXII.

unum sunt: & equites mei, equites tui. Dixitque Josaphat ad regem Israel: Quare, oro te, hodie sermonem Domini.

6 Congregavit ergo rex Israel prophetas, quadragesitos circiter viros, & ait ad eos: Ire debet in Ramoth Galaad ad bellandum, an quietescere? Qui responderunt: Ascende, & dabit eam Dominus in manu regis.

7 Dixit autem Josaphat: Non est hic propheta Domini quipiam, ut interrogemus per eum?

8 Et ait rex Israel ad Josaphat: Remansit vir unus, per quem possumus interrogare Dominum; sed ego odi eum, quia non prophetat mihi bonum, sed malum, Michæas filius Jemla. Cui Josaphat ait: Ne loquaris ita rex.

9 Vocavit ergo rex Israel eunuchum quemdam, & dixit ei: Festina adducere Michæam, filium Jemla.

10 Rex autem Israel, & Josaphat rex Juda sedebant unusquisque in folio suo, vestiti cultu regio, in area juxta ostium portæ Samarie, & universi prophetæ prophetabant in conspectu eorum.

11 Fecit quoque sibi Sedecias filius Chanaana cornua ferrea, & ait: Hæc dicit Dominus: His ventilabis Syriam, donec deleas eam.

12 Omnesque prophetæ similiter prophetabant, dicentes: Ascende in Ramoth Galaad, & vade prospere, & tradet Dominus in manus regis.

13 Nuntius vero, qui ierat ut vocaret Michæam, locutus est ad eum, dicens: Ecce sermones prophetarum ore uno regi bona prædicant; sit ergo sermo tuus similis eorum, & loquere bona.

14 Cui Michæas ait: Vivit Dominus, quia quodcumque dixerit mihi Dominus, hoc loquar.

15 Venit itaque ad regem, & ait illi rex: Michæa, ire debemus in Ramoth Galaad ad præliandum, an cessare? Cui ille respondit: Ascende, & vade prospere, & tradet eam Dominus in manus regis.

16 Dixit autem rex ad eum: Iterum atque iterum adjuro te, ut non loquaris mihi nisi quod verum est, in nomine Domini.

LIBER III. REGUM, CAP. XXII. 311

17 Et ille ait: Vidi cunctum Israel dispersum in montibus, quasi oves non habentes pastorem, & ait Dominus: Non habent isti Dominum: revertatur unusquisque in domum suam in pace.

18 (Dixit ergo rex Israel ad Josaphat: Numquid non dixi tibi, quia non prophetat mihi bonus, sed semper malum?)

19 Ille vero addens, ait: Propterea audi sermonem Domini: Vidi Dominum sedentem super fulgur suum, & omnem exercitum cœli assistenter ei a dextris & a sinistris:

20 Et ait Dominus: Quis decipiet Achab regem Israel, ut ascendat, & cadat in Ramoth Galaad? Et dixit unus verba hujuscemodi, & alias aliter.

21 Egressus est autem spiritus, & stetit coram Domino, & ait: Ego decipiam illum. Cui locutus est Dominus: In quo?

22 Et ille ait: Egrediar, & ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum ejus. Et dixit Dominus: Decipies, & prævalebis: egredere, & fac ita.

23 Nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacit in ore omnium prophetarum tuorum qui hic sunt, & Dominus locutus est contra te malum.

24 Accessit autem Sedecias filius Chanaana, & percussit Michæam in maxillam, & dixit: Me ne ergo dimisit spiritus Domini, & locutus est tibi?

25 Et ait Michæas: Visurus es in die illa, quando ingredieris cubiculum, intra cubiculum ut abscondaris.

26 Et ait rex Israel: Tollite Michæam, & maneat apud Amon principem civitatis, & apud Joas filium Amelech,

27 Et dicte eis: Hæc dicit rex: Mittite virum istum in carcерem, & sustentate eum pane tribulationis, & aqua angustie, donec revertar in pace.

28 Dixitque Michæas: Si reversus fueris in pace, non es locutus in me Dominus. Et ait: Audite populi omnes.

## 312 LIBER III. REGUM. CAP. XXII.

29 Ascendit itaque rex Israel, & Josaphat rex Juda in Ramoth Galaad.

30 Dixit itaque rex Israel ad Josaphat: Same arma, & ingredere prælium, & induere vestibus suis. Porro rex Israel mutavit habitum suum, & ingressus est bellum.

31 Rex autem Syriae preceperat principibus curruum triginta duobus, dicens: Non pugnabis contra minorem, & majorem quempiam, nisi contra regem Israel, solum.

32 Cum ergo vidissent principes curruum Josaphat, suspiciati sunt quod ipse esset rex Israel, & impetu facto pugnabant contra eum: & exclamavit Josaphat.

33 Intellexeruntque principes curruum quod non esset rex Israel, & cessaverunt ab eo.

34 Vir autem quidam tetendit arcum, in incertum sagittam dirigens, & casu percutiit regem Israel inter pulmonem & stomachum. At ille dixit aurigæ suo: Verte manum tuam, & ejice me de exercitu, quia graviter vulneratus sum.

35 Commisum est ergo prælium in die illa, & rex Israel stabat in curru suo contra Syros, & mortuus est vespere; fluebat autem sanguis plague in finum currus,

36 Et præco insonuit in universo exercitu antequam sol occumberet, dicens: Unusquisque revertatur in civitatem, & in terram suam.

37 Mortuus est autem rex, & perlatus est in Samariam: sepelieruntque regem in Samaria,

38 Et \* laverunt currum ejus in piscina Samariae, & linxerunt canes sanguinem ejus, & habens laverunt, juxta verbum Domini quod locutus fuerat.

39 Reliqua autem sermonum Achab, & univerfa quæ fecit, & domus eburnea, quam ædificavit, cunctarumque urbis, quas extruxit, nonne hæc scripta sunt in Libro sermonum die-  
rum regum Israel?

40 Dormivit ergo Achab cum patribus suis, & regnavit Ochozias filius ejus pro eo.

41 Josaphat vero filius Aſa regnare cooperat super Judam anno quarto Achab regis Israel.

<sup>\* Supra  
21. 19.</sup>

42

## LIBER III. REGUM. CAP. XXII. 313

42 Triginta quinque annorum erat cum regnare cœpisset, & viginti quinque annis regnavit in Jerufalem: nomen matris ejus Azuba filia Salai.

43 Et ambulavit in omni via Aſa patris sui, & non declinavit ex ea: fecitque quod rectum erat in conspectu Domini.

44 Verumtamen excelsa non abstulit: adhuc enim populus sacrificabat, & adolebat incensum in excelsis.

45 Pacemque habuit Josaphat cum rege Israel.

46 Reliqua autem verborum Josaphat, & opera ejus, quæ gescit, & prælia, nonne hæc scrip-  
ta sunt in Libro verborum dierum regum Juda?

47 Sed & reliquias effeminatorum, qui remanserant in diebus Aſa patris ejus, abstulit de terra.

48 Nec erat tunc rex constitutus in Edom.

49 Rex vero Josaphat fecerat classes in mari, quæ navigarent in Ophir propter aurum: & ire non potuerunt, quia confractæ fuit in Afion-  
gaber.

50 Tunc ait Ochozias filius Achab ad Josaphat: Vadani servi mei cum servis tuis in navibus. Et noluit Josaphat.

51 Dormivitque Josaphat cum patribus suis, & sepultus est cum eis in Civitate David patris sui: regnavitque Joram filius ejus pro eo.

52 Ochozias autem filius Achab regnare ce-  
perat super Israel in Samaria, anno septimo-de-  
cimo Jofaphat regis Juda, regnavitque super Is-  
rael duobus annis.

53 Et fecit malum in conspectu Domini, & ambulavit in via patris sui & matris suæ, & in via Jeroboam filii Nabat, qui peccare fecit Is-  
rael.

54 Servivit quoque Baal, & adoravit eum, & iritavit Dominum Deum Israel, juxta omnia quæ fecerat pater ejus.

V 5 LI